

МѢСЕЧНО ИЛЮСТРОВАННО НАУЧНО-РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

Год. V.

Априль, 1896.

Брой 4.

НЕДѢЛНИ УЧИЛИЩА.

Още прѣди двадесетъ и петъ години у насъ бѣха почнали тукъ тамъ изъ градоветъ да се отварятъ *Недѣлни Училища*, които бѣхъ специално назначени за чираци и сиромашки момчета. Въ тѣзи училища драговошно прѣподавахъ нѣколцина отъ народнитѣ учители и учахъ сиромашкитѣ дѣца и чираци на четение, писание и смѣтанне. Ако се не лъжемъ такива Недѣлни училища има и сега въ Македония. Колкото и да е похвална работата на такива училища, тя може най-прилично и най-успѣшно да се върши отъ *Вечерни училища*, каквито е имало едно врѣме въ Пловдивъ и негли и въ други градове, а Недѣлни училища пакъ да имаме, но какви Недѣлни училища? Този е въпросътъ по който ний жалаемъ да дадемъ тукъ нѣколко кратки внушения, като се надѣваме че той ще се разгледа сериозно и вестранно отъ нашия религиозенъ печатъ.

Споредъ насъ думата *Недѣлни* трѣбва да внуши на всѣкиго какви трѣбва да бѣждѣтъ тѣзи училища, и какво трѣбва да се прѣподава въ тѣхъ. 1) Въ тѣхъ не трѣбва да се прѣподаватъ онѣзи прѣдмѣти които се прѣподаватъ въ Вечернитѣ училища. 2) — Не трѣбва въ тѣхъ да се прѣподава опрѣделения за въ Народнитѣ училища курсъ по Законъ Божий, освѣнъ въ исклучителни случаи. 3) Прѣподаванието въ Недѣл. училища трѣбва да бѣде чисто религиозно, но

наредено по единъ строгъ практически и привлекателенъ способъ.

Евангелскитѣ Християни въ България слѣдватъ въ своитѣ Недѣлни училища така нарѣчения Международенъ курсъ за Недѣлни уроци. Спорѣдъ този курсъ Библията се свършва въ седемъ години, Има една особенна международна коммисия която нарежда уроцитѣ за всѣка година. Въ разни евангелски страни се издаватъ кратки тълкования за годишнитѣ уроци назначени главно за учителитѣ и учителкитѣ въ Недѣлнитѣ училища, и по-малки книжки за уроцитѣ на всѣко тримѣсичие съ кратки бѣлѣжки и обяснения за всѣки урокъ. Въ всѣка Евангелска църква има организирано Недѣлно Училище съ свой надзирателъ, секретаръ, касиеръ и съ нѣколко учители и учителки. За обяснение на уроцитѣ има хубаво изработени картини съ помощта на които уроцитѣ се добръ изучаватъ и запаметяватъ, а за по-младитѣ ученици и ученички има картички съ картинки, които се даватъ като награди. „Но,“ ще кажѣтъ нѣкои, „всичко това е за Протестантитѣ; ний не искаме да въведемъ такъвъ редъ и въ Православни Недѣлни училища.“ Добръ, горнитѣ бѣлѣжки се правятъ за да послужатъ като опѣтвание за тѣзи, които бихъ жалали да отворятъ Православни Недѣлни Училища. Нашитѣ младежи и ученицитѣ отъ Държавнитѣ и Народни училища се чудятъ какво да правятъ въ Недѣленъ день

— какъ да си прѣминатъ врѣмето. По-малките ученици тичатъ и играятъ цѣль день изъ улицитѣ и се учатъ да се каратъ, псуватъ и биятъ, а по-големитѣ ходятъ по расходки и увеселения, и се събиратъ тайно въ такива мѣста, дѣто за голѣма жалость се учатъ на всѣко друго нѣщо, освѣнъ на това що е добро, честно и благородно. Не е ли добръ да се събиратъ тѣзи ученици и младежи, па даже, до колкото е възможно, и родителитѣ имъ въ Недѣлни училища и да слушатъ около единъ часъ или часъ и половина всѣки Недѣленъ день практически поучения отъ Ветхия и Новия Завѣтъ? Може за сега да се зематъ *Евангелията* които сѣ наредени да се четжтъ всѣка Недѣля въ Православната Църква и отъ тѣхъ да се нареди единъ курсъ за Православни Недѣлни уроци. Нека висшето духовенство се интересува въ този въпросъ, нека се интересуватъ и всички священници и учители по Законъ Божий? Чудимъ се защо народътъ не чете Словото Божие? Какъ ще го чете, когато нищо не се прави отъ священниците за да възбуди въ него желание да чете и изучава Словото Божие! Отварянието Недѣлни Училища навсѣкъдѣ изъ нашето отечество ще даде силенъ потикъ на внимателното четение и изучаване на Священното Писание, което умѣдрява въ спасението, а това безсъмнѣно ще повлияе благотворно върху нравствения животъ на народа. Ний мислимъ че Християнскитѣ църкви можтъ въ нѣкои нѣща, които тѣ иматъ изобщо, да се ползватъ една отъ друга. Римо-Католицитѣ въ С. Д. на Америка по подражание на Протестантскитѣ Църкви си иматъ свои Недѣлни Училища въ които тѣ събиратъ своитѣ дѣца и ги поучаватъ отъ Библията. Защо да нѣматъ и нашитѣ Православни съотечественици Недѣлни училища? Думата иматъ редакторитѣ на религиознитѣ Православни вѣстници и списания.

Има ли нужда да казвамъ, че мѣдръ изборъ на професия е необходимъ за високъ успѣхъ? Както едно растение не може да вирѣе въ една температура противна на неговото естество, както едно животно отъ сѣверъ чезне и умира въ тропически климатъ, тѣй е и съ умственни и нравствени качества; тѣ изискватъ сгодна атмосфера за силно растение. И тѣй избири това звание на което си наклоненъ, ако искашъ да бѣдешъ успѣшенъ. *Матюсѣ.*

Надя,

РУССКА ПОВѢСТЪ ВЪ 1877 ГОД.

Прѣвелъ Т. Константиновъ.

(Продължение).

ГЛАВА VII.

ПРИДРУЖНИКЪТЪ НА СЕРГИЙ.

Дългото яздѣние на Сергей като се завръщаше небѣше едно отъ най-приятнитѣ. Нѣкакъ си той почувствува че свижданieto му съ Графинята не бѣше успѣхливо или добръ ржководено, че той не бѣ казалъ онова което искаше да каже, и по-лошо отъ всичко, че тя не бѣ казала всичко което ѱ бѣше наума да каже.

И сега той трѣбаше да посрѣщне неизвѣстнитѣ случайности на една дълга война прѣди да може да я види пакъ. Възможността да добие военна слава никакъ за единъжъ не бѣше въ мислитѣ му. Той любяше земята си съ една страсть която и той самъ си едвамъ оцѣняваше, и той бѣше положително убѣденъ за правдата на дѣлото — той вѣрваше, че бѣше кръстоносенъ походъ — на който войскитѣ на Царя бѣха се впуснали; нъ той не можеше да не мисли че солдатството не бѣше неговото звание по естество, и че неговото истинско призвание бѣше въ посоки по-малко распалителни (възбудителни), дѣто можеше да работи за възлюбленнитѣ си селяни и да помага да олекчи тѣлеснитѣ и духовнитѣ имъ товари подъ които пѣшкахъ. Той почувствува че животътъ му до сега е билъ съвсѣмъ кривъ, и че ако постоянствувахе въ войската, той щѣше да стане непоправимо искривенъ и изопаченъ.

Нъ сега войната бѣше прогласена, и освѣнъ това тя бѣше праведна война, и той щѣше да стане съвсѣмъ нискъ ако напуснеше по важнитѣ интереси на отечеството си за да угоди на личнитѣ си наклонности, не вреди колко тѣ може да сѣ съгласни съ неговитѣ чувства на справедливостъ и правда. И така прѣзъ всичкитѣ часове на пактуването му къмъ Славо умътъ му се смущаваше съ голѣми сумнѣния. При това, той почувствува че нѣмаше нито единъ приятель прѣдъ когото да раствори сърдцето си.

И тогава той си помисли внезапно за младия проповѣдникъ, приятельтъ на младостъ-

та му, човекътъ който бѣ порасналъ прѣзъ много скърбъ и чрѣзъ упражняване на голѣмо себеприличане за да бѣде канара на сила за събратията си. Михаилъ Кулменко още му бѣше приятелъ. Той рѣши да отиде при него и заедно ще търсятъ свѣтъ. Сергей никакъ не бѣше забравилъ онази сутрина прѣди той да остави Славо за военното училище, когато младиятъ Михаилъ го отведе на едно вглѣбнато мѣсто обрасло съ трѣва въ полето и го покани да колѣничи когато той се помоли Господу да го пази и да го ръководи посрѣдъ примките на новия животъ който се отваряше прѣдъ него. Това бѣше само едно отъ нѣколкото такива посѣщения на уединенното мѣсто, и Сергей мислѣше че той щѣше да покани Михаила да го придружи още единъжъ, и може би за послѣденъ пѣтъ, на добръ познатото мѣсто дѣто той щѣше да се смири прѣдъ Бога, и да поиска Неговото ръководителство и благословение.

И ето тъкмо въ влизанieto на селото, стояше Михаилъ Кулменко въ малката си градина съ лицето си къмъ западъ като застѣняваше очитѣ си съ ръцѣтъ си отъ плоското слѣнце което грѣеше като огнь отъ хоризонта и гледаше внимателно къмъ приближающия конникъ. Сергей слѣзна, и като върза коньтъ си на пармаклѣпитѣ на градината, пристѣпи на напредъ и сграбчи ръката на приятеля си.

„Михаиле,“ рече той, „дошелъ съмъ да говоря съ васъ. Азъ не искамъ да отида у дома безъ да се видя съ васъ. Азъ тръгнвамъ утрѣ, вий знайте“

Михаилъ не каза ни една дума, и поведе пѣтя къмъ къщата, и когато старата жена узна че двамата младежи искаха да сж на самѣ, тя излѣзе вънъ за да се види съ една съседка. На Михаила лицето бѣше блѣдо като на умрѣлъ освѣтъ подлутената червена точка (бѣлѣгъ) на челото останала отъ ударьтъ на урядника.

„Сѣднѣте Паничъ,“ рече той. Вий сте уморени слѣдъ дългото яздение. Вий сте ходили на Красная Балка. Чухъ да говорятъ че сте отпѣтували тамъ. Добръ ли е Графинята? Тя е добра жена, Паничъ.“

„Да, Михаиле, тя е добръ. Михаиле, вий сте ми старъ приятелъ; вий сте ми единствениятъ приятелъ, азъ мисля. То е заради Графинята че азъ отъ части искамъ да ви говоря. Азъ отивамъ, и може да отсъству-

вамъ за една година или може би никакъ не ще се завърна, само Богъ знае. Искамъ да ми се общаешъ да отивашъ често и да ъ говоришъ — да ъ говоришъ за онова за което е най-свѣто и най-добро въ живота. Тя е добра жена, Михаиле, благородна жена, и ти иска да прави благородни и добри дѣла. Идѣте тамъ и помагайте ъ. Тя ви знае и ви обича. И послѣ искамъ да ми се общаете да ми пишете всяка седмица по едно дълго писмо за нея, и какво прави тя, и да ли е добръ, и какво казва тя. Михаиле, говоря ви като на мой братъ, и на васъ повѣрявамъ тайната си. Азъ любя Графинята повече отъ живота си. Богъ знае съ каква готовост азъ съмъ готовъ да умра за да я избава отъ най-малкото страдание. Ще ли ми общаете това, Михаиле?“

Михаилъ подигна очитѣ си къмъ младия си господарь. „Паничъ, драгий брате, азъ не могъ да сторя това. Имамъ нѣщо да ви кажа, и тогава вий ще рѣшите да ли съмъ правъ. Азъ трѣбва да напусна домътъ, Паничъ — трѣбва да оставя домътъ изеднѣжъ. Ако стоя тукъ, Боже прости ме, азъ ще полудѣя. Азъ съмъ се борилъ противъ това съ мѣсеци врѣме, и то ми надвива, и азъ ставамъ повече и повече безпомощенъ. Вий не знаете какво има. Вий знаето Надѣжда Созонтиева. Може би, Паничъ, знаете какъ за години врѣме азъ съмъ я любилъ, ако и да съвсѣмъ малко надѣжда имамъ да я направя да стане моя съпруга. Даже въ онѣзи години когато ходѣхме заедно да ловимъ риба, и тя идеше отъ бащината си изба да ни наблюдава какъ изваждахме на вънъ риба, азъ знаехъ че любѣхъ Надя, и вѣрвахъ че тя ме обичаше. Ний често бѣхме заедно и азъ бѣхъ който я научихъ да чете и да пише. Азъ ъ дадохъ мойтъ Новий Завѣтъ. Баща ъ не ме обичаше даже тогава, защото бѣхъ синъ на Иванъ Кулменко който бѣше донесълъ видѣлината въ селото, свѣтлината която той въ слѣпотата си не можеше да види, видѣлината която той още мрази тѣй свирѣпо. Нъ ний пораснахме заедно. Паничъ, тя и азъ, ако и да съ врѣме ний се виждахме по нарѣдко, азъ почнахъ да я любя повече и повече, и тѣзи бѣха единичитѣ златни дни на живота ми когато виждахъ Надя. Единъ пѣтъ като се връщахъ отъ риболовство по пѣтя по край рѣката — то бѣше скоро слѣдъ смъртьта на баща ми — азъ я пристигнахъ и ъ казахъ че азъ бѣхъ

приблизително възрастенъ човекъ, и че тя щеше скоро да стане възрастна жена. Азъ ъ отворихъ сърдцето си, Паничъ, и тя тури ръцетъ си около вратъ ми и ме цѣлуна, и плака, и каза ми че ме любяше, нъ ми каза че неможеше да се ожени за мене като баща ъ ме мразеше толкова. Тя искаше да ми се обѣщае че нещѣше да се ожени за никого друго, нъ азъ не искахъ даже да чуя за това. Това се случи тъкмо една година прѣди вий да отидете на Петербургъ, само нѣколко дена прѣди другия Паничъ да отиде. И послѣ изеднѣжъ прѣстанахъ да я виждамъ — нѣщо като че мя искаше да ме избѣгнува. Тя ми повърна Новиятъ Заветъ назадъ, съ нѣколко думи писани на едно парче книга, въ което ми благодареше че съмъ ъ го далъ на заемъ. Азъ бѣхъ ъ го далъ да го държи за всякога. Добрѣ, това бѣше много болѣзнено, нъ азъ почнахъ да виждамъ ясно, че тя не можеше да ме люби за повече, и тъй азъ се трудихъ силно, денъ и нощъ, да я забравя. Азъ работихъ силно, и помолихъ Бога да ме укрѣпи за дѣлото ми. Азъ учихъ деня и нощъ — азъ бѣхъ усърденъ и распаленъ за знание, и съ врѣме мислята за Надя не бѣше вече като наранено мѣсто въ сърдцето ми — още бѣше нѣжно, Паничъ, нъ не болѣзнено.

„Нъ слѣдъ врѣме зехъ да слушамъ че тя бѣше въ голѣмо притѣснене, и мама, която бѣше ходила отвѣдъ рѣката миналата седмица, видѣла я на вратата и каза че изглеждала като духъ, и че всичката ъ хубостъ бѣ побѣгнала. Прѣди два дена бѣхъ долу при рѣката, и като си идяхъ къмъ дома прѣзъ пжтечката на хресталака чухъ гласъ на хлцанне който ме уплаши, защото бѣше осамотено. Спрѣхъ се и погледахъ прѣзъ отвореното мѣсто въ трѣстикитъ, и тамъ бѣше Надя която плачеше като че сърдцето ъ се съкрушаваше.

„Азъ се приближихъ при нея и я питахъ какво ъ е, нъ тя само почна изъ ново да скърби прѣмно и не рачеше да се утѣши. Паничъ, азъ я оставихъ тамъ, нъ нейното окаянство ме слѣдува. Зная че тя не ме люби вече, нъ всичката моя любовъ се е повърнала (подновила) — наистина сега вървамъ че тя никога не бѣ прѣстанала да съществува, и азъ трѣба да отида отъ тукъ. Азъ не мога да мисля за друго освѣнъ за Надя. Азъ не мога да си върша работата. Да, познавамъ че съмъ слабъ, нъ нѣма помощъ

за това. Ще се отдалеча за врѣме и ще се боря да бѣджъ пакъ.“

„Нъ гдѣ ще отидете, Миша? Вий не можете да се отдалечите и да оставите братията безъ никого. Горкий ми брате, много ми е жално за васъ. Какъ мога да ви помогна?“

„Земете ме съ васъ на войната, Паничъ. Дръжте ме покрай васъ и ще се върнемъ заедно слѣдъ като всичко се свърши. И тогава вий ще идете татакъ на Красная Балка, и вий знаете какъвъ ще бѣде нейниятъ отговоръ. И азъ ще се завърна исцѣленъ отъ раната си, и ще бѣдемъ честити заедно.“

„Нъ, Миша — вий да отидете на войната! вий, единъ Щундистки проповѣдникъ!“

Да, Паничъ, защо не? Азъ мисля че това е именно мѣстото за единъ проповѣдникъ че вий ще можете да ме земете като вашъ слуга. Азъ ще ви служа вѣрно, Паничъ, и ще върша всяко нѣщо за васъ, оставѣте ме да отида съ васъ. Ще сторя всичко което можъ помежду войницитъ и ще се старая да спечеля нѣкои отъ тѣхъ за видѣлината. Азъ ще отида между болницитъ и ще се старая да намаля печаль и болка тамъ. Да, Паничъ, ще отида; вий съгласявате ли се? Кой ли ще земе моето мѣсто? Ахъ, Василий Павличъ, то се знае. Азъ съмъ му казалъ че съмъ мислилъ да отсъствувамъ за нѣколко мѣсеци, и той се обѣщава да ме освободи.“

Така се рѣши щото когато Сергей щѣше да трѣгне на слѣдующия денъ Михаилъ Кулменко Щундисткиятъ проповѣдникъ щѣше да го придружи като войнишки слуга. Сергей знаеше че той щѣше да може да се распореди съ своя полковникъ и съ селския кметъ на Славо; и той се почувствува честитъ че щѣше да има единъ вѣренъ приятель по край себе си, и единъ съ когото той щѣше да може да се оттегли на страна на врѣменъ и да говори за по-високи и по-святи нѣща отъ колкото свѣтътъ знаеше.

Михаилъ бѣше задоволенъ да дири въ възпалението на границата и въ новото поле на увлекателната работа която щѣше да му се отвори тамъ нѣкакво утѣшение за човѣческата неговата скръбъ заради Надѣжда.

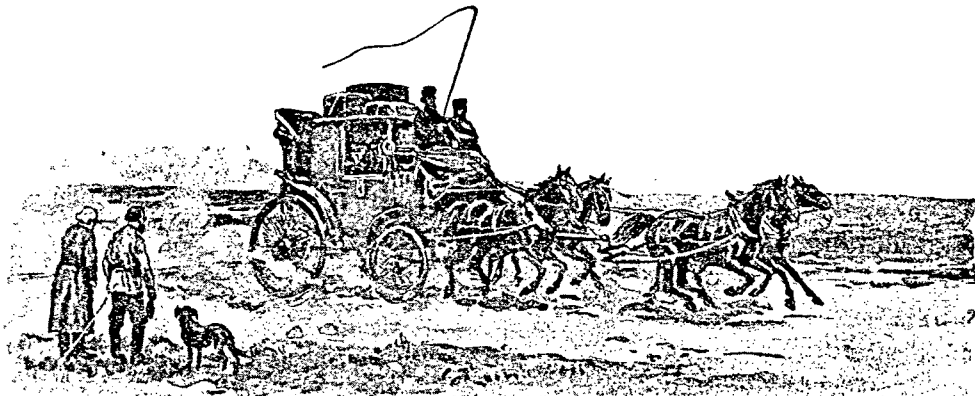
И тѣ и двата гледахъ въ бѣдѣцето къмъ по-добри дни когато войната щѣше да се свърши. И двамата имахъ едно мжждиво чувство че тѣ не виждахъ мжжнотитъ си както си сж, и че когато се освободѣхъ отъ тѣхъ тѣ щѣхъ да се загубятъ въ незна-

чителностъ. Нъ по-горѣ надъ всичко това щѣше да дойде като вихрушка блаженната мисль за завръщане у дома, и като тѣ сѣдѣхъ тамъ у скромната колиба часъ по часъ тѣ почнахъ да говорятъ за най-подробнитѣ планове за бѣдѣщето, за сѣме за градинитѣ на селянитѣ, и училищни стаи за дѣцата, и една проста работилница (станокъ) за момчетата. И Михаилъ пакъ разказа на Сергей че всичко щѣше да излѣзе добрѣ, и Сергей направи Михаила да гледа съ желание, и да се труди да изглежда радостенъ като го увѣряваше че имаше да дойде едно добро врѣме за него и Надя.

Слѣдъ дългъ разговоръ двамата челоѳци се раздѣлихъ и до късно прѣзъ нощта тѣ се приготвлявахъ за трѣгване. На утринта скоро се узна че Михаилъ щѣше да отиде на границата съ Паничъ Сергей и неговата изба бѣше пълна съ малки дружини отъ прия-

да вѣрва, че въ бѣдѣще, и когато тѣ му привикнатъ, тѣ не щѣхъ да намѣратъ такава голѣма разлика между неговитѣ слова и Михайловитѣ. Старата вдовица Кулменко даваше наредъ чаши съ слабъ чай и малки парчета захаръ, и малко пирожки които тя бѣ испекла за Михаила да земе съ себе си, когато трѣгне за войната бѣхъ раздадени и мълчаливо издѣдени. И така часонетѣ на дългия денъ прѣминахъ.

Най-послѣ късно слѣдъ пладне, и когато избата бѣше пълна съ хора, Сергей извѣсти, че той и братъ му бѣхъ вече готови, и че Михаилъ трѣбаше да се съедини съ тѣхъ на прѣхода на рѣката. Послѣднитѣ минути за стояние у дома бѣхъ на свършване и Щундистътъ се исправи посредъ людиетѣ си, затвори очитѣ си и хвана ржцѣтѣ си. Всичкитѣ около му послѣдувахъ примѣра неговъ и имаше дълго мълчание, такъво

Тѣ Отпирнукахъ Къмъ Бѣгающия Западъ.

телитѣ му, не само отъ Щундиститѣ, нъ тоже и отъ Православнитѣ селяни, хора които бѣхъ се научили да любятъ кроткия и тѣрпѣливия челоѳкъ който никога не се караше и никога не казваше дума горчива или дума осѣдителна за кого да е, чийто мѣдръ свѣтъ често се търсяше въ врѣме на затруднение, чийто имотъ бѣше толкова тѣхенъ колкото и неговъ. Старата му майка и другитѣ жени проливахъ сълзи, и мѣжетѣ стояхъ на около като се чудѣхъ на странното му рѣшение. По нѣкогажъ тѣ щѣхъ да зематъ ржката му въ двѣтѣ си ржцѣ и мѣлчеливо щѣхъ да я стискатъ. Василий Павличъ бѣше тамъ да каже всякому, че той щѣше да бѣде проповѣдникъ прѣзъ отежтствието на Михаила, и съ една болѣзнена усмивка по лицето си той се трудѣше да ги направи да вѣрватъ каквото той самъ си не искаше

болезнено и натегнато мълчание щото хората се мисляхъ че си чувахъ биението на сърдцата си. Тогава единъ слѣдъ другъ почнахъ да въздишатъ и Михаилъ зе една връска (бохча) и Василий Павличъ друга, и безъ една дума да си продуматъ тѣ излѣзохъ отъ колибата, Михаилъ и старата му майка ходѣхъ напредъ, и другитѣ на дълга линия слѣдвахъ — мѣлчеливи и наскърбени. Тѣ отидохъ полека на горѣ прѣзъ селото къмъ рѣтината. Отъ върха на могилата тѣ познахъ защо почти никои не излѣзохъ отъ колибата да ги видятъ като минавахъ. Цѣлото село съставяше едно голѣмо множество при брода (прѣхода) на рѣката. Женитѣ облѣчени въ червено и бѣло, мѣжетѣ бѣхъ се завърнали по-рано отъ обикновенното врѣме, мократа прѣстъ още бѣ залѣпена по тѣхъ. Щундиститѣ полека слѣзохъ по упра-

шенния път и минахъ по край избата на каикчията къмъ мѣстото дѣто другитѣ бѣхъ се събрали. Стариятъ Созонтиевъ бѣше приготвилъ лодката си и всякой чекаше за каруцата да се покаже.

„Ето иде, ето иде,“ извикахъ дѣцата; и голѣмата тѣжка каруца за патување съ четири коня дойде полека долу и слѣдъ нея ходѣше стариятъ генералъ доста слабъ, братовчедитѣ му ходѣхъ отъ странитѣ му. Селянитѣ впуснахъ се да ги посрѣщнатъ; каруцата се спре и генералътъ и младитѣ офицери се поклонихъ въ отговоръ на поклонитѣ на селянитѣ. Тогава голѣмото множество остави каруцата да си мине и тѣ се отпътихъ полека къмъ лодката. Безъ дума да се проговори младежитѣ първо Владимиръ, и послѣ братъ му, паднахъ на врата на стареца и цѣлувахъ го на двѣтѣ буви, и той хвърли сухитѣ си ржцѣ на рамената имъ, и селенитѣ забѣлѣжихъ колко изнурени и бѣли бѣхъ ржцѣтѣ му, и какъ прѣстени тѣ се вижедахъ голѣми за прѣститѣ му.

„Сбогомъ,“ извика Сергей отъ лодката, Богъ да ви благослови всички ви! Богъ да ви благослови, чичо!

Владимиръ нищо не каза, като гледаше право на напрѣдъ напрѣко рѣката. Майката на Михаила клатѣше се като люлка въ ржцѣтѣ му, нѣ той се отклоня отъ ржцѣтѣ ѝ и се хвърли въ лодката когато Созонтиевъ развързваше веригитѣ на котвата.

Полека тѣ се откарахъ оттатъкъ рѣката а селенитѣ стояхъ на брѣга. Като пристигнахъ на другата страна двамата драгуни влѣзохъ въ каруцата, Михаилъ се хвърли до кочияша и отприпускахъ къмъ губящия се западъ. Множеството на брѣга още гледахъ до катъ остана само една тънка дия отъ прахъ на хоризонта, и тогава женитѣ турихъ престилкитѣ на очитѣ си като плачехъ. Генералътъ, съ лице блѣдо и посърнало, обърна се и ги остави безъ една дума, и съ слабостъ въскачи се на хълма въ праздната си къща.

ГЛАВА VIII.

ДОМЪТЪ НА КАИКЧИЯТА.

Колибата на Кузма Созонтиевъ бѣше близо до рѣката отъ страната на селото, тъкмо подъ единъ проробенъ пѣсчънъ хълмъ прѣзъ който нѣкакъ си вѣтрѣтъ всякога помиташе. На дивата трѣва която расте

около тамъ, малкото овци и говеда които той притѣжаваше хранехъ се оскѣдно, подъ грижата на Гриша, полуумното момче който бѣ слуга. Външността на избата не показваше знакове на вкусъ или даже на грижа. Лѣтящиятъ пѣсѣкъ отъ хълмътъ лѣжеше на покрива въ дебѣли вълнички, вратата висяхъ злѣ на резетата, стѣнитѣ не бѣхъ побѣлѣни, нѣмаше оградено мѣсто въ двора както бѣше съ Щундисткитѣ колиби дѣто цвѣтя можехъ да растятъ. Мѣстото бѣше непривлекателно безнадежно изгубено на изгледъ.

Нито пакъ бѣше вътрѣшността повече като домъ. Созонтиевъ не обръщаше внимание на такива нѣща. Помостътъ (дюшемето) бѣше отъ добръ натъпкана прѣстъ, подшивката (тавана) бѣше направенъ отъ тънки клончета отъ шубрака съ сухитѣ имъ листие още висащи по тѣхъ. Една дълга скамейка, по край едната страна на външната стая, служеше половината за легло и другата половина за дневний кофаръ. Една голѣма масса стояше на средата, съ единъ сламенникъ подъ нея за Гриша, и единъ столъ съ високъ гърбъ, грубо издѣланъ, работа на Созонтиевата младостъ, бѣше дръпнатъ въ единъ жгль близо до голѣмата соба. На стѣнитѣ бѣхъ окачени вѣтхи дръхи, и рафтътъ на прозореца бѣше заловенъ отъ една ржжена пита завита въ една крѣпа съ рисунки, една голѣма прѣстна стомна за вода, нѣколко прости сѣдини за готвяние.

Единъ вратникъ, нѣ безъ врата, водѣше къмъ малката стая занѣта отъ Надѣжда. Тукъ всичко бѣше до голѣма степенъ чисто и бѣло. Момичето бѣ изработило едно бѣло покривало за ниското ѝ легло, и бѣ окачило на стѣнитѣ на около бѣли ленени платна съ крайща извезени черни, червени и сини изобрѣтения на цвѣтя и други фигури. Имаше една чиста сламена рогозка на помоста която тя и Гриша бѣхъ направили: и прѣснати тукъ тамъ бѣхъ неизбѣжнитѣ дреболии за украшение които всяка жена независимо отъ скромнитѣ ѝ обстоятелства, сполучва да събере въ стаята си; повечето отъ тѣхъ бѣхъ останали отъ майка ѝ.

Нѣ колибата на Созонтиевъ съдържаше едно съкровище което той не щѣше да размѣни за неисканни богатства. То бѣше окачено на лѣвия жгль въ стаята като влизашъ — една голѣма свѣтлива рамка (черчево) отъ лустросано сребро която съдържа-

ше образа на Св. Никола, Чудотвореца, изобразенъ на дъска. Само лицето и рѣцетѣ на светеца се виждахъ, и тѣ бѣхъ потъмнѣли и боитѣ не се различавахъ отъ старостъ и отъ цѣлуванията на четири поколения Созонтовци. Останалата частъ отъ образа бѣ покрита съ една тънка пластъ отъ сребро. Това съкровище на каикчията бѣше иконата, неговиятъ богъ, прѣдметътъ на когото той се кланяше съ всичката си душа. Прѣдъ изображението и окачена съ една сребърна верижка отъ подшивката, висяше една сребърна ламбада и стъклено кандило пълно съ свято масло, вжтрѣ въ което лѣтѣше едно малко фитилче което запалеше хиляди свѣтли отражения на широкото лице на изгладенното сребро отъ задъ кандилото. На помоста подъ иконата имаше единъ свѣщилникъ високъ колкото до пояса на човекъ, отъ горѣ на който имаше стояла дѣто Созонтиевъ на велики случаи лѣпяше запалени воценици прѣдъ Чудотвореца.

Созонтиевъ не бѣше Православенъ Русинъ. Ако Щундиститѣ държахъ обрядитѣ на Православната Церква въ прѣзрѣние, ако тѣ съвсѣмъ отхвърляхъ употреблението и ползата на нейнитѣ церемонии, тѣ никога не изгубихъ чувството на любовь и уважение за всичко което е най добро и най благородно въ чудната церква на отечеството имъ, църквата която е била такава котва на надѣжда и утѣшение на Руския народъ въ най страшнитѣ происшествия и най съсипителнитѣ нещастия на тѣхната история. Нъ Созонтиевъ мразяше църквата и всичкитѣ ѳ употреблѣния съ поразящата и немисленната страсть на единъ фанатикъ. Той бѣше членъ на сектата на Старо Вѣрцитѣ, потомъкъ на хората които държахъ вѣтхитѣ обряди и вѣтхитѣ книги и правила на църквата както бѣхъ прѣди днитѣ на Патриарха Никона, великиятъ прѣобразователь на Гръцката Православна Церква. Той бѣше, както той твърдѣше, който бѣше Православенъ; онѣзи които наричатъ себе си православни сж отстѣпници и раби на богохулни ново въведения.

Созонтиевъ прѣзъ цѣлия си животъ бѣше размишлявалъ върху тѣзи нѣща. Баща му бѣ билъ священникъ на Старо Вѣрцитѣ нѣкадѣ си по между Уралскитѣ Казази, и той помняше какъ старецътъ бѣше принуденъ да бѣга отъ прѣдъ Православнитѣ Казази когато го нападнахъ въ избата му и какъ тѣ

подпалихъ покрива ѳ. Младостта си той бѣ прѣкаралъ въ скитание прѣзъ стѣпитѣ заедно съ баща си. Той бѣ дошелъ въ Киевъ когато старецътъ бѣше на умирание да потърси нѣкаква помощ и мѣсто на упокоение за него. Тукъ той се срѣсна съ нѣкон членове на неговата секта; и, като той бѣше наученъ отъ баща си да чете и да пише, и въспитанъ въ точнитѣ идеи на Старо Вѣрцитѣ, той се назначи да бѣде тѣхенъ священникъ, и ся ожени за едно момиче избрано за него отъ малкото общество. Нъ той не можа да се останови. Безспокойството и желанието за скитание тѣй свойственно за Русина въ естественнитѣ явления напълно завладѣ младия священникъ, и съ жена си и малката си дѣщеря той почна да се скита, той нито знаеше нито се грижише накадѣ. Тѣ дойдохъ въ Славо, и селскиятъ старѣшина като ги считапе за празнодѣлци, забра ги прѣдъ генерала за да ги накаже. Генералътъ далечъ отъ да накаже Созонтиева, той прие добро впечатление отъ благородния изгледъ на човекъ и отъ независимото му обхождение щото той го покани да остане въ Славо, и му прѣдложи за жилище колибата край рѣката и службата на каикчия на прѣхода. Това бѣше единъ домъ и едно звание съвсѣмъ сгодно за Старо Вѣреца, и той съ готовность прие прѣдложението на генерала.

Това бѣше близо двадесетъ години прѣди нашата повѣсть да почне. Десетъ години на сравнително задоволство, и тогава жена му, която той дълбоко любяше, умрѣ, и остави Созонтиева самъ съ малката Надя.

Дохожда въ живота на всеки отъ насъ нѣкое потресение и слѣдъ това всякога има една разлика.

Загубата на жена му бѣше единъ ударъ отъ който каикчията никакъ не се съзе. Той стана уединенъ като затворникъ и человеконенавистникъ. Длъжноститѣ на лоткаджия станахъ му досадни и обикновено се извършвахъ отъ наемникъ, самъ си Созонтиевъ седяше въ стаята си като четеше молитви прѣдъ иконата или като постоянно триеше по сребренната ѳ покривка. И като мѣсецитѣ слѣдвахъ единъ другъ осамотениятъ човекъ всякога вдаденъ въ скърби, мисли и мълчаливъ, почна да вижда видѣния и да чува гласове, и седѣше съ часове като се разговаряше съ свѣрхестественни същества които той си въобразяваше че бѣше сви-

калъ около себе си. Въ полудѣлитѣ си минути той считаше себе священникъ на земята на безбройни души на починалитѣ Старо Вѣрци, и бѣдната Надя растреперана въ леглото си слушаше съ ужасъ безумствата му.

Прѣдъ свѣтлия Св. Никола бѣше че повечето отъ неговитѣ свиждания съ свѣрхестественни сили ставахъ. Той щѣше да се отправи къмъ иконата съ най естественнитѣ си гласове, и слѣдъ малко мълчание щѣше да си отговори съ най тържественъ дълбокъ гласъ (басо) който священникътъ употребява въ четението на литургията. Съ часове въ едно врѣме той щѣше сериозно да мине прѣзъ тия служби съ само Надя за неговъ слушателъ въ малката ѳ стаячка, и полуумниятъ Гриша който се свиваше подъ масата. Тия двама треперяхъ отъ изгледа на ужасния свѣтлъ прѣдметъ който изговаряше такива странни думи отъ единъ невидимъ свѣтъ, и Гриша, когато бѣше самичкъ въ къщата, окачаше едно платно прѣдъ него за да го скрие отъ очитѣ си до дѣ стѣпките на завръщающия му господаръ го прѣдупрѣдахъ да го открие пакъ. Това бѣше страшенъ домъ за младата Надя да порасне въ него, единственнитѣ ѳ другари лекоумното овчарче и черно-вѣждиятъ мълчеливъ фанатикъ съ неговото духовно познание, неговитѣ тайни, неговото заблуждение, неговата новопроявена лудостъ.

Бащинитѣ ѳ случайни отсъствия отъ дома бѣхъ всякога приятни упокоения за Надя. Въ подобни врѣмена тя можеше да остави къщата за малко и да се по скита по край рѣката да приказва съ момчетата или да гледа на селскитѣ момчета като ловяхъ риба. Даже въ ония ранни дни на живота ѳ всякой признаваше нейната хубостъ, и високото руссокомо момиче — „Бѣла Надя“ казвахъ я тѣ — занимаваше доста мислитѣ на селскитѣ момци. Тя най-много се привлече отъ младия Михаилъ Кулменковъ, и ний знаемъ вече какъ Щундистътъ момъкъ се труди да я ржководи и да напълни живота ѳ съ интереси и мисли които тя трѣба да е приела като откровения на единъ по добъръ свѣтъ, на единъ по хубавъ и

любезенъ свѣтъ отъ кой да е който тя до сега знаеше. И тогава дойде запознаването ѳ съ Владимиръ Алекинъ. Да го видѣше че сѣдѣше въ бащината ѳ колиба когато стариятъ човекъ изливаше историитѣ за гоненията на Старо Вѣрцитѣ и неговитѣ проповѣди противъ ново въводителитѣ бѣше може би удоволствие за нея, нъ то не бѣ едно удоволствие неразмесено съ страхъ и опасение, и женското ѳ врожденно чувство (истинкъ) я прѣдупрѣди че Владимиръ не бѣше тамъ за нѣкоя добра цѣль.

Владимиръ Остана Неподвиженъ.

Нъ тѣзи чувства скоро изчезнахъ, и тя падна подъ влиянието подъ дързновенитѣ очи и гладкия языкъ на младия юнкеръ. Тя се завзе да сравнява добритѣ му дрѣхи, неговото просвѣтено ударение въ говорение, неговата съвършена вѣжливостъ съ простия и обикновенъ языкъ на Щундиста селянинъ, и ако и да отъ първо неговиятъ разговоръ, когато я срѣщна на саме безъ баща ѳ видѣ ѳ се смѣлъ и обиденъ, тя привикна на това, като се свърши въ това че тя вѣрваше и съхраняваше въ ума си всяка дума която той изговаряше. Съразмѣрно като Владимиръ печелеше влияние надъ нея, така намаляющето се влияние на Кулменко ослабѣ и умрѣ. Тя се довѣри на лъжливитѣ обѣщания на Владимира, и въ сърдцето си като момиче

че тя съгради великолѣпни кули въ които Владимиръ и тя бѣхъ господаръ и госпожа на Славо, и цѣлата околностъ имъ се покланяше.

Прѣзъ първитѣ една двѣ години на Владимировото отсъствие той ъ прати случайно по едно писъмце прѣзъ рѣдѣтъ на Хаймъ Розенбергъ, нъ малкитѣ бѣлѣжки постепенно прѣстанахъ. Прѣзъ редкитѣ посѣщениа на селото тя го видѣ всякой пѣтъ за по нѣколко летащи часове, нъ щомъ той се присѣдини съ полка си, посѣщениа му на селото станахъ още по редки и бързитѣ часове станахъ бързи минути.

Надѣждата която тъй трудно се убива най-послѣ бѣше на умиране долу въ сърдцето ъ, и само най-послѣдната искра бѣше останала когато тя прие новината че Владимиръ бѣше пристигналъ въ Славо на пѣтъ си къмъ войната. Тя събра дързостъ доволно да му пише нѣколко прости думи, като го канеше да я срѣщне, ако ще би само за една минута на старото имъ мѣсто за свиждане. Въ опрѣдѣления часъ тя чакаше за него и той дойде и намръщи ъ се. Тя му се молеше да не я забравя, да я отдалече не врѣди на кждѣ — до крайщата на земята ако той искаше. Тя му каза че вѣрваше че тя умираше, и бледитѣ ъ бузи и потъналитѣ ъ очи притуряхъ тѣхнитѣ свидѣтелства на думитѣ ъ. Животътъ ъ щѣше да е окаяненъ безъ него. Тя бѣ готова да го слѣдува въ най-скромната служба. Владимиръ остана неподвиженъ — той гледаше далечъ отъ нейното лице което гледаше на горѣ и се молеше, и по единъ грубъ начинъ откопча рѣцѣтъ ъ отъ вратѣ си. Въ студени остри звукове той ъ каза че тя вече не бѣше нищо на него, че той сега има други интереси отъ колкото да ъ угождава, и други честолубия отъ колкото да бѣде мжжъ на дѣщерята на единъ селянинъ. Той я съвѣтвѣ да иде на Киевъ и да живѣе, и да забрави всичко за него. Като извади кесията си той прѣдложи да понесе пѣтнитѣ ъ разноси. Надя обаче, не бѣ потънала до толкова. Очитѣ ъ се распаляхъ, тя хвърли насадъ рѣката му и рублитѣ хвърнахъ по трѣвата. Тогава въ прости и кратки звукове, защото гнѣвътъ ъ бѣше само за минута, тя му се помоли да я остави.

Развитиятъ и усъвършенствуванитѣ офицеринъ се наведе да си събере паритѣ, и безъ една дума на утѣшение или опроща-

вание остави я. Тя го изгледа до като той изчезна отъ погледа ъ и тогава се тръшна на трѣвата въ мжка на скърбъ и отчаяние и хълцане непрѣстанно. Тя не знаеше колко бѣ стояла тамъ, нъ мрачково съзнаваше че благиятъ гласъ на младия проповѣдникъ ъ каза нѣщо успокоително, че той ъ погладил косата и трудеше се да я дигне, нъ тя не рачеше да се утѣши.

Тъмно бѣше, и въздухътъ бѣше студенъ и влаженъ когато тя се завърна у дома. Баща ъ коленичеше прѣдъ свѣтлата икона, и запаленитѣ воценици бѣхъ наредени прѣдъ нея. Гриша лѣжеше на сламенника подъ масата съ гърба си къмъ иконата която бѣше такъво страшилище въ очитѣ му. Бѣдната Надя вмъкна се въ стаята си, баща ъ безъ да си подигне главата си; нъ Гриша я забѣлѣжи и донесе ъ една чаша чай и малко ржженъ хлѣбъ, и слѣдъ едно мълчеливо вглеждане въ смутеннитѣ ъ очи за минута той похвана русата ъ коса съ оплесканитѣ си рѣцѣ и отиде да легне на сламенника.

За повече отъ единъ часъ слѣдъ завръщанieto на Надя Старовѣрецътъ продължаваше да се моли непрѣкъснато прѣдъ иконата. По нѣкогашъ гласътъ му се дигаше до крѣсъкъ, по нѣкогашъ той се снишаваше до шепнение.

„Надя,“ той извика. „Вий сте си дошли у дома?“

„Да, тате“

„Дѣ сте били? Истината, чадо.“

„Покрай брѣгътъ на рѣката.“

„Елате тукъ, чадо, и коленичете долу. Елате тукъ, азъ казвамъ.“

Надя стана и коленичи до баща си, нъ той никакъ ни единъ пѣтъ не я погледна. Дълго мълчание послѣдва. Най-послѣ Созонтиевъ стана.

„Момиче,“ той каза, „азъ всичко зная. Вий знаете кой ми каза.“ Той посочи на иконата. „Стойте на колената си тукъ до полунощъ. Чудотворецътъ не ще говори тая нощъ, нъ той има нѣщо да каже и на двама ни. По срѣдъ нощъ вий ще отидите въ стаята си, и нѣма да излезете отъ нея до дѣто Паничъ Владимиръ си отиде. Той ще напусне тукъ въ два дена. Вий имате заповѣдитѣ ми. Покорявайте имъ се.“

Религиозни и други Вѣсти.

Новъ Методистки Университетъ: — Планътъ за построението на единъ голѣмъ *Методистки Епископаленъ Университетъ* въ гр. Уашингтонъ, столица на Съединенитѣ Държави на Америка, напредва. Епископъ Хърстъ (който посѣти България прѣзъ 1884 г.) прѣдсѣдателътъ на Попечителитѣ на този новъ Университетъ казва, че имало вече 800,000 доллара (4,000,000 лева) събрани за построението новитѣ здания на това велико заведение, назначено отъ Божието Провидение да упражни твърдѣ голѣмо влияние врѣхъ хубавия и културенъ градъ Уашигтонъ. Прѣзъ миналия м. Февруарий дѣйствително се почнало строението на първитѣ здания на Университета.

— **Католици и Протестанти:** — В. Journal évangélique de Stuttgart (Шутгартски Евангелски Вѣстникъ) резюмира (съкращава) напоследѣкъ сказката на единъ капуцински монахъ, уплашенъ отъ успѣхитѣ на реформацията. Споредъ този католишки калугеринъ, Протестантизмътъ никога не е билъ въ такова цвѣтуще състояние въ Германия, въ каквото е сега. Прѣзъ столѣтието, което е вече на свършване, Римо-Католическата Църква е изгубила повече отъ единъ милионъ души въ Германия. Всѣка година Протестантската въ Германия Мисия отнима отъ Германския Католицизмъ по нѣколко стотини отъ неговитѣ привърженици, и ако се слѣдва по този начинъ, заключилъ сказкиятъ, то безъ друго ще послѣдува еддо бавно но сигурно обращение на Германия въ Протестантизма.

Този тревоженъ вѣкъ е като отзивъ на онзи, който издаде, не прѣди много врѣме, племенницата на Римо-Католическия въ гр. Синсинати епископъ въ едно писмо, въ което увѣряваше че Римо-Католицизмътъ изгубилъ прѣзъ това столѣтие повече отъ 20 милиона послѣдователи въ Съединенитѣ Държави. Емигрантитѣ пристигватъ Католици, и ставатъ Протестанти въ втория, ако не даже и въ първия родъ.

— **Нова секта:** — Тази секта се нарича „*Житиешественическа*“ и се е образувала въ Русия; нейнитѣ послѣдователи се заселяватъ въ блатиститѣ и мочорливи мѣста на Сибиръ.

Тѣ водятъ животъ подобенъ ужъ на онзи

на първобитнитѣ Христиани, и вѣрватъ че е налѣжаще дохожданието на Антихриста. Тѣ сж убедѣни, че Православното духовенство и правителственнитѣ чиновници ще паднатъ най-напрѣдъ подъ неговата (на Антихриста) властъ и поддържатъ, че едничкиятъ пѣтъ за спасение на душата и тѣлото е да бѣгатъ колкото могатъ далечъ отъ близосѣдството на такива осѣдени людие.

Святий Синодъ е обърналъ внимание на тази нова секта и се старае да испѣди послѣдователитѣ ѝ отъ тѣхнитѣ прибѣжища.

— **Веръдѣ азиатскитѣ страни:** — Нѣкои отъ азиатскитѣ страни иматъ по настоящемъ многочисленни църковни събрания, тѣй на примѣръ голѣмата съборна църква въ Уганда, Централна Африка, съдържа 5000 слушатели и се пълни всѣкога.

— **Британскитѣ Приатели (Квакери)** — Слѣдъ Моравцитѣ Британскитѣ Приатели (Квакери) се виждатъ да иматъ най-голѣмо число мисионери съразмѣрно съ своитѣ членове неже ли коя да е друга църква. На 19,000 членове въ Великобритания 78 сж отредени за мисионерска работа въ странство, или почти 1 отъ всѣки 250 члена, или 1 отъ всѣки 166 отъ възрастнитѣ членове. За мисионерска работа вжтрѣ въ Великобритания съразмѣрността е още по-голѣма.

— **Мисионерското Дѣло въ Нова Гвинея:** — Годишния рапортъ на Уеслеянскитѣ мисионери въ Нова Гвинея показва, че числото на членоветѣ се е почти удвоило прѣзъ миналата год. и числото на присѣтствуващитѣ на богослуженията се е увеличило съ близо 2000. Благодарения се исказали за нѣколко учители испратени отъ Самоанскитѣ и Фиджийскитѣ острови, и се призналъ фактътъ че агентитѣ отъ островитѣ на Южното Море били необходими за работата. Твърдѣ задоволителенъ рапортъ се далъ за работата на сестритѣ въ Добуската околия, и довѣрието къмъ сестритѣ се исказало чрѣзъ молби за повече сестри мисионерки. Добускиятъ языкъ билъ усвоенъ като книжовенъ языкъ за крайбрѣжието на Нова Гвинея, и прѣдсѣдателтъ на църковния окръгъ билъ помоленъ да прѣведе Новия Завѣтъ на този языкъ. Позволение се дало на други мисионеринъ да приготви книга съдържаща прѣводи отъ священи пѣсни и чтения отъ Св. Писание на парѣчието на неговата околия. Настоятелни просби били испратени за мисионери миряни на Источния Носъ, на сушата и на

Дуау. Образованието на младежко дружество за поддържанieto миряни мисионери и агенти отъ Островитѣ на Южното Море се насърдило.

— *Религиозна свобода въ Ниталъ, Южна Африка:* — Оплаквания сѣ се правили отъ нѣколко години въ Британската колония Ниталъ, Южна Африка, че главатаритѣ не оставали туземцитѣ подъ тѣхна грижа да посѣщаватъ богослуженията, и на тѣзи, които не имъ се покоряватъ въ това, налагали глоба, прѣмѣстювали ги на нежелателни мѣста или ги испъждали отъ плѣмето. Тѣ усвоили тази постѣпка по причина на това, че Християнското учение раслабвало силата на язическитѣ обичаи и суевѣрия врѣхъ туземцитѣ, въ слѣдствие на което главатаритѣ изгубвали влиянието си и интереса си. Прѣдмѣта се е разисквалъ въ Мисионерскитѣ Конгреси на Уеслианската Конференция, но понеже страдалцитѣ били много страхливи или много бѣдни за да прѣдставятъ дѣлото си на сѣдилищата, то и рѣшението на най-високото сѣдилище по законността (легалността) на такива дѣла едва наскоро се издало. Въ едно дѣло наскоро разгледано, единъ проповѣдникъ който щѣлъ да държи богослужение, билъ испъденъ, туземецътъ билъ сѣщо испъденъ отъ колибата, въ която се държало богослужение, и единъ присѣтствующъ на богослужението билъ тежко глобенъ отъ главатаря.

Мѣстниятъ сѣдия на туземното сѣдилище, прѣдъ когото билъ повиканъ главатарятъ рѣшилъ въ негова полза. Дѣлото тогазъ се отнесло съ помощта на приятели на религиозната свобода, на Върховното Сѣдилище, което съ съгласието на трима сѣдии, рѣшили въ полза на най-широката религиозна свобода, за Християнски обращения, като сѣщеврѣменно строго смърало главатаритѣ за дѣто сѣ нарушавали тази свобода.

— *Какво коштува алкохолизма:* — Единъ професоръ отъ Боннския университетъ е направилъ любопитни изслѣдвания врѣхъ послѣдствията на наслѣдственния алкохолизъмъ въ едно семейство, на което той точно издирилъ историята.

Една жена на име Ада Юрка, родена въ 1740 год. умрѣла алкохолизирана (отъ употребението на алкохолни пития) въ началото на това столѣтие, слѣдъ като прѣкарала единъ вагабонтски и крайно разваленъ животъ. Нейното потомство брои 834 души, и

професорътъ можалъ да изучи животътъ на 709 отъ тѣхъ, и ето резултатитѣ:

Незаконно родени 106; просяци 142; приети въ домове за просяци 64; — прѣдадени на развратенъ животъ жени 181; осѣдени за прѣстѣпленния 76; — осѣдени за убийство 7.

Въ 75 години това семейство на спиртопийци коштувало на държавата не по-малко отъ 5 милиона марки (около 6,250,000 лева).

— *Оржението на Сатана:* — Органътъ на спиртната търговия въ Англия The Wine and Spirit Review (Прѣгледъ на Виното и Спирта) силно се бори противъ проекта за даване право на женитѣ да гласоподаватъ, и знайте ли защо? Защото отъ 10 жени 9 сѣ заклѣти противници на спиртнитѣ заведения и кръчмитѣ, дѣто мѣжетъ имъ пропиватъ всичко и се вскопяватъ? Ако тѣзи жени бихъ имали право да гласоподаватъ, то може лесно да се прѣдвиди, че единъ хубавъ день тѣ бихъ могли да прѣкаратъ строгъ законъ противъ спиртнитѣ заведения и кръчмитѣ.

Ахъ, ухищрение Сатанинско! но ще ли оставатъ Англичанитѣ Сатана да побѣди Исуса?

КАФРЪТЪ И ХОЛАНДЕЦЪТЪ.

Единъ Кафръ, слѣдъ като се обърналъ и станалъ Християнинъ (къмъ тѣзи бѣдни Кафри се отнасятъ господаритѣ имъ като да сѣ по-долни и отъ скотове) попиталъ Холандския си господаръ.

— Господине, позволѣте да ви попитамъ едно нѣщо.

— Казвай.

— Какво бихте помислили вий, ако притежавахте седемъ агнета, дадѣхте шестътъ на сина си и си задържѣхте едно за себе си, а синъ ви пожелаеше даже и това и дойдѣше да го земе.

— Азъ бихъ го наказалъ.

— Е, добръ, вий правите по-злѣ. Богъ ви е далъ за моята работа и за вашата печалба шестъ деня на седмицата, като иска само единъ за Себе Си. Вий Го крадѣте и ме принуждавате да Му крамъ и тойзи седмий день.

„Помни Съботния день да го освѣщавашъ. Шестъ дни ще работишъ и ще вършишъ всичкитѣ си дѣла; а седмиятъ день е сѣбота на Господа Бога твоего; да не правишъ въ него никое дѣло.“

У Т Ъ Ш Е Н И Е.

„Колкото нощта е по-тъмна — толкова
по-свѣтло грѣятъ звѣздитѣ,
Колкото по-дълбока е скърбта — толкова
по-близо е Богъ“

*Когато мъка тъиска като камък
На страждущето сърдце мъжи,
Когато надъжда съ свѣтълъ пламък
Въ душата вече не гори,
Когато страдания късатъ
Моитъ измъчени гърди,
Моятъ помраченъ житейски пътъ, —
Тогава бързамъ съ сърдечна молба
Скоро да предстаня азъ предъ Тогова,
Който покровителствува вѣчно
Въ всичкитъ тъжни минути . . .
И въ сърдце, развълнувано отъ буря,
Тогава утѣха отъ ново завѣя;
Въ душа, съ молитва подкрѣпена
Накъ надъжда и любовъ. . . .*

Прѣвелъ: Б. Н. Малджиевъ.

ЖИВОТЪТЪ ОПРѢДЕЛЕНЪ ОТЪ АПОСТОЛА ПАВЛА.

„За мене да живѣя е Христосъ.“ Ето какъ Св. Павелъ опрѣдѣля живота, и казвамъ Св. Павелъ, защото ако е имало нѣкога святия, то той е билъ Апостолъ Павелъ.

При изучаването на неговото опрѣдѣленіе забѣлѣзваме на първо мѣсто положителния му характеръ. Прѣди нѣколко години при разискването една проблема (задача) на физиологията, имахъ случай да отбѣлѣжа разни опрѣдѣления (дефиниции) на живота. И между шестдесетѣтъ и седемдесетѣтъ, що отбѣлѣзахъ, нѣмаше ни едно положително. Да земемъ, за примѣръ, опрѣдѣлението на Ришѣ, негли най-знаменитото: „Животътъ е сборътъ на функциитѣ, които противостоятъ на смъртта.“ Вижда се изведнѣжъ, че това опрѣдѣленіе е отрицателно, защото въ него смъртта е която прѣдставлява положителната страна, на която трѣбва да се прави съпротивление.

Но Апостолътъ не ни дава едно отрицание, едно опрѣдѣленіе косвено или неизвѣстно. Неговото понятие за живота е прямо и ясно както лучата на слънцето. „За мене да живѣя е Христосъ.“ Тукъ нѣма никак-

во съмнѣние. Утвърждението на Апостола е абсолютно и при това твърдѣ просто. Неговото опрѣдѣленіе за живота е изразено само съ една дума: „Христосъ.“ Тази дума е тъй проста, щото едно дѣте може да я разбере, и тъй дълбока щото нито единъ ангелъ не може да я измѣри.

Да забѣлѣжимъ при това и личността на това опрѣдѣленіе. Личността е двояка: на първо мѣсто въ подлежащото — „За мене, въ личния мой случай, да живѣя е Христосъ.“ — На второ мѣсто, въ сказуемото „Христосъ,“ живия, личния Христосъ. Той не казва: „За мене да живѣя е да любя Христа, и да служа Христу; но вмѣсто това казва: „За мене да живѣя е самъ Христосъ.“ Имало е и други чловѣци, които сж упражнявали и упражняватъ голѣмо лично влияние; на примѣръ Уѣшингтонъ, Шекспиръ, самъ Павелъ. Но кой може да каже: „За мене да живѣя е Уѣшингтонъ, Шекспиръ, Павелъ?“ Христосъ е не само историческа сила, но и сегашна сила; не само вънкашна сила, но и вътрѣшна, не само мнѣние, но и опитност.

Погледнѣте на врѣмето, въ което даде Апостолъ Павелъ това опрѣдѣленіе на живота; това не бѣше въ вѣсторга и ревността на скоропното му обращение къмъ Христа, тогазъ когато всѣко нѣщо е било ново и непознато за него. Това бѣше слѣдъ около тридесетъ годишна трудна опитност на служение Христу: слѣдъ години на трудъ, бдѣния, студъ, гладъ, жажда и голота; години на опасностъ причинени отъ гонения и затваряния, отъ разбойници, моря, пустини и градове; отъ Иудеи, язичници и лѣжливи братия: то бѣ когато той станъ „Павелъ презвитеръ“ и „узникъ Иисусъ Христовъ,“ че той съ дълбока опитностъ извика: „За мене да живѣя е Христосъ.“

Нѣка забѣлѣжимъ най-послѣ разширение на това опрѣдѣленіе. За Св. Павла Христосъ е билъ неговъ животъ въ троякия смисълъ на духъ, душа и тѣло.

На духа прѣди всичко.

Христосъ бѣше прѣдмѣтъ на всѣко духовно дѣло, на неговото поклонение, на неговата любовъ, на неговото ламтение. Въ Христа имаше началото си всѣки изборъ, въ Христа земаше образъ всѣко намѣрение, въ Христа се рѣшаваше всѣко цѣние, въ Христа се образуваше всѣкъ навикъ.

На второ мѣсто Христосъ бѣше неговъ животъ по отношение къмъ душата. Него-

вътъ разумъ, неговото въображение, неговитѣ кроежи, неговата дума се обрѣщахъ къмъ Христа. Въ Христа той си съставаше понятие; въ Него той си въображавяше, разсждаваше. Въ Христа той основаваше всяко чувство и социално отношение, като любовь, търпение, кротость, благость, вѣрность, въздържание и себевладѣние. Христосъ бѣше първиятъ и единичниятъ меридианъ, отъ който той прѣмѣрваше всичкитѣ духовни дѣлжини и широчини.

На трето мѣсто Христосъ бѣше животътъ на Павла и по отношение къмъ тѣлото му. Животъ на оного, отказвающе да гледа на всѣко нѣщо, което не е отражавало образа Христовъ; животъ на ухото, отказвающе да слуша всѣко нѣщо, което не е повтаряло хваленията Христови; животъ на езика, отказвающъ да изговаря всяко нѣщо, което не е увеличавало славата Христова; животъ на рѣката, отказвающа да пипа всѣко нѣщо, което не може да се обърне за честъ Христова; животъ на ногата, отказвающа да отиде тамъ, дѣто Христосъ не би отпразилъ своитѣ стѣпки. Въ Св. Павла двѣтъ идеи Християнинъ и чловѣкъ вмѣсто да бѣдѣтъ враждебни, бѣхъ съюзени и тъй дълбоко проникнали една въ друга, щото той не можаше да не прослави Бога въ своето тѣло, било че живѣеше или умираше.

Както въ Исуса Христа обитаваше тѣлесно всичката пълнота на божеството, тъй и Св. Павелъ е усѣщаль че въ Христа Исуса той постигаше своята пълнота и бѣше свършенъ чловѣкъ.

Нека забѣлѣжимъ още величественността на това опрѣдѣление, сравнено съ свѣтското опрѣдѣление. Земѣте, за примѣръ, опрѣдѣлението на чревоугодеца: Животътъ състои въ ядене, пияние и веселение; или онова на сребролюбца: Животътъ е единъ купъ злато; или онова на учения: Животътъ състои въ учението. Кога ще се научатъ тѣзи заблудени, че способитѣ Христови сѣ най-добритѣ чувства; че любовта Христова е единичното истинско богатство; че истината Христова е единичното свършено учение? Колко по-безконечно възвишено е опрѣдѣлението на Св. Павла: „За мене да живѣе Христосъ“ Припомнѣте си и собственното негово сравнение между това, що бѣше той, и това що желаше да бѣде: „Но това що бѣше за мене придобиване, щета го вмѣ-

нихъ за Христа; а още и вмѣнявамъ всичко че е щета поради прѣвѣсходството на Христа Исуса, Господа моего; за когото изгубихъ всичко и вмѣнявамъ всичко за изметъ, само Христа да придобия, и да се найда въ Него безъ да имамъ своя си отъ закона правда, но правдата която е отъ вѣрата Христова, то е правдата, която е отъ Бога чрѣзъ вѣрата; да познамъ Него и силата на Неговото въскресение, и участието въ Неговитѣ страдания, съобразуванъ съ смъртта Му; дано би да достигна въ въскресението на мъртвитѣ“ (Фил. 3; 7-11.)

Колко се сдребняватъ удоволствията и оканяствата на живота прѣдъ подобна мисль? Що сѣ благородството, богатството, властта раскошътъ, отъ една страна, и сиромашията, злословието, мятѣжитѣ, отъ друга? Що сѣ сектарскитѣ прѣпири за мятвата, копартъ и кимиона? Когато Христосъ изпълни твърдѣта, отъ земята до небосклона, кой може да помисли за подобни дреболии?

Най-послѣ нека забѣлѣжимъ силата на това опрѣдѣление, защото да живѣе нѣкой за Христа значи да даде на живота право направление, сцѣпление, пълнота, симметрия, единство, вдъхновение, възвишеностъ, вѣстържествуване. Защото само когато Христосъ е за насъ животъ, смъртта ще бѣде за насъ придобиване. Защото да живѣемъ съ Христа значи да ходимъ по Бога и да бѣдемъ сила паралелна съ всемогущитѣ и вѣчни сили. Да живѣе чловѣкъ живота Христовъ на земята значи да участвува въ живота Христовъ въ вѣчността.

ДВАМАТА БРАТИЯ.

(Арабска Легенда.)

Мѣстността която е занимавалъ Саломонъ вътъ храмъ, била едно врѣме нива обработвана отъ двама братия. Единътъ отъ тѣхъ ималъ жена и пѣколко снове, другиятъ билъ нежененъ; и двамата живѣяли заедно обработвайки съ голѣма грижа наслѣдената отъ баща си земя.

Дошло врѣме за жѣтвата, и двамата братия вързали снопове и направили отъ тѣхъ два равни купа, които оставили на полето.

Прѣзъ нощта на онзи отъ двамата братия, който билъ нежененъ, му дошла добра мисль

Той си казалъ: —

— Братъ ми има жена и дѣца да храни,

и заради това не е право щото моятъ дѣлъ отъ жѣтвата да бѣде колкото негова.

И веднага той станалъ и зель отъ своя купъ нѣколко снопа и ги притурилъ на братовия си, и това той направилъ съ сжщата тайнотъ, която би употребилъ при извършването на лошо дѣло, тъй щото братския му подарѣкъ да не се отхвърли.

Прѣзъ сжщата оная нощъ другиятъ братъ станалъ и казалъ на жена си:

— Братъ ми живѣе самъ и безъ другарка; той нѣма никой да му помага въ неговата работа и да го възнаграждава за неговитѣ трудове. Понеже Богъ ми е далъ жена и синове, не ми се види право да земаме и ний отъ общата нива толкозъ снопа колкото него, защото ний имаме по-големо домашно щастие отъ него. Ако ти съизволявашъ, ний ще отидемъ да увеличимъ, безъ той да знае това, неговия дѣлъ отъ жѣтвата, като притуримъ тайно на негова купъ нѣколко отъ нашитѣ снопове.

Този планъ билъ удобенъ и туренъ веднага въ изпълнение.

На другия день всѣкой отъ двамата братия отишелъ на нивата и се много почудилъ, че и двата купа били равни.

Нѣколко нощи наредъ сжщото дѣйствиe се повторило отъ двѣтъ страни, понеже всѣкой братъ, като прѣнасялъ на дѣла на другия сжщото число снопове, куповетѣ си оставали сѣ равни.

Но една нощъ, като останали и двамата да пазятъ за да си обяснятъ причината на това чудо, срѣзнали се носящи всѣкой сноповетѣ които си отдѣлили единъ за други, и се пригърнали, като всѣкой благодарилъ Богу, дѣто ималъ такъвъ добъръ братъ.

И тъй, продължава легендата — мѣстото дѣто такъва мисль дошла едновременно и съ такъво постоянство и на двамата братия, трѣбваше да бѣде приятно Богу мѣсто; чловѣцитѣ го благословили и Израиль го избралъ за да построи на него дома Господень.

ДѢТЕ ГО ЗАВЕЛО ПРИ ИИСУСА.

Разказва се за силата на дѣтското влияние между язичниците, че единъ мисионеринъ съ жена си и сина си отишли въ Китай. Дѣтето имъ било на седемъ години, тѣлесно слабо и болнаво, но влиянието му имало чудесна сила надъ туземцитѣ, които често се събирали край него да слушатъ, като то

имъ разказвало за Иисуса. Между многото, които го слушали, имало и единъ който никакъ не се повлиявалъ отъ думитѣ и живота на родителитѣ; но онѣзи на сина имъ дѣла боко трогвали старешкото му сърдце. Болестята на дѣтето се усилявала отъ день на день и станало вече явно че краятъ на скжпия му животъ наблизилъ. За послѣденъ пжтъ туземцитѣ обиколили лѣглото на болното дѣтенце и между тѣхъ билъ и стариятъ идолопоклонникъ. Радостята, която блѣщала на дѣтинското му лице, прѣмахнала всяко съпротивление въ него, и той рѣшилъ еднѣжъ за винаги да остави язичеството и да стане Християнинъ. На слѣдующия день опечаленитѣ родители, придружени отъ голѣмо множество свои привърженици, погрѣбали земнитѣ останки на едничкото си мило чадо. На другия день бащата и майката отивали на гроба и като наближили, съгледали че старецътъ става отъ мѣстото, гдѣто билъ коленичилъ, и тръгналъ да ги посрѣщне. Сега, той се удързостилъ да имъ открие, че когато думитѣ на възрастния мисионеринъ нѣмали никаква сила надъ него, онѣзи на чадото имъ запалили огънь въ душата му, и че той нѣмалъ миръ, догдѣ не се обърналъ отъ идолопоклонството и тъмнината къмъ славната видѣлина Христова. И сега, продължилъ той, остава моя сърдечна обязаностъ да се грижа прѣзъ цѣлия си животъ за този гробъ. До когато азъ живѣя този гробъ ще има винжги прѣсни цвѣтя, а когато умрѣ тогава синоветѣ и внукитѣ ми ще зематъ грижата, щото гробътъ тъй да бѣде всякога окиченъ.

Прѣвелъ: *М. Д. Дюмевъ.*

ПРОПОВѢДНИКЪТЪ И КАМЕНОТРОШЕЦЪТЪ.

Единъ проповѣдникъ се расхождалъ единъ день по полето, като се питалъ кое е най-доброто срѣдство за да кани непокаяни грѣшници при Спасителя. Нѣколцина отговаряли скоро на призованието, но други били толкова коравосърдечни, щото се виждало, че никакъвъ духовенъ чукъ не можалъ нѣкога да сломи камъка на тѣхното сърдце.

Като заявилъ по една пжтека, проповѣдникътъ видѣлъ единъ чловѣкъ, който трошалъ камъние. Той държалъ единъ камъкъ въ рацѣтъ си, и колкото усилия и да полагалъ, не успѣвалъ да го строши.

— Не видите ли, че се трудите напраздно? казалъ съ добродушна усмивка пропо-

вѣдникътъ. Могли бихте да се повредите, оставѣте го.

— Не, отговорилъ чловѣкътъ, когато камѣкътъ е якъ, азъ имамъ друго сръдство, и пакъ успѣвамъ; гледайте.

И като казалъ това, той стисналъ камѣка между колѣнѣтъ си и съ единъ ударъ го счупилъ.

Проповѣдникътъ се върналъ у дома си съ отговоръ на питанието, което го бѣше затруднило по пжти.

„Кое е най-доброто сръдство за сломяване каменнитъ сръдца?“ Да падне чловѣкъ на колѣнѣ и да се подвизава въ молитва.

МЛАДИЯТЪ СТУДЕНТЪ.

Единъ младъ студентъ, който се връщаль отъ Стразбургския Университетъ, спрѣлъ се да прѣнощува въ къщата на една стара госпожа, и щомъ се отворила дума за религия, той ъ казалъ откровенно, че не вѣрва въ нищо.

Госпожата го попитала защо, и студентътъ отговорилъ:

— Но, какъ мислите, госпожо! азъ идж отъ Стразбургския Университетъ; когато сме тамъ, не говоримъ вече за Бога!

— О, ако е тъй, отговорила госпожата, то и въ тази къща има двѣ лица, които безъ да сж ходили въ Стразбургъ, никога не говорятъ за Бога. . . .

— Кои сж тѣ?

— Конятъ и котката.

Ето ме, Господи. Проводи ме до крайщата на земята; проводи ме при грубитъ и диви язичници въ пустинята, проводи ме отъ всичко що се нарича охалность (комфортъ) на земята; проводи ме даже за самата смъртъ, ако е само въ Твоео служение и за поощрение на Твоео царство. — Давидъ Брейнеръ дъ.

— Ний имаме единъ Приятель и Покровитель, отъ когото, ако ний сами не се отдѣлимъ то никоя сила нито духъ не може да ни раздѣли. Въ Неговата сила нека продължаваме пжтешествието си прѣдъ бурнитъ смущенията и опасноститъ на свѣта. Колкото и дафучатъ и да се надигатъ вълнитъ, ако и планинитъ да се поклататъ отъ бурята, пакъ нашата канара нѣма да се помръдне; имаме единъ Приятель, който никога нѣма да ни остави; едно прибѣжище, дѣто можемъ да почиваме въ миръ и да стоимъ до края на днитъ. Този същиятъ е „Живущий и мъртъвъ бѣ“ и „живъ е въ вѣки вѣковъ“, и „има ключоветъ на ада и на смъртъта.“ — Епископъ Хиберъ.

— На чловѣка принадлежатъ приготвенията на сръдцето: но отъ Господа е отвѣтътъ на языка. (Пр. 10;1).

Научни Вѣсти.

ЕДНО ЕПОХАЛНО ОТКРИТИЕ.

Рентгеновитъ лжчи. Окритието, за което говорж тукъ, дава възмжжностъ да се фотографира скелета на живия чловѣкъ! Да, скелетътъ на живия човѣкъ. Ала читателитъ нѣма защо да се божтъ. Тукъ не се касае за нищо свѣрхестественно. Значи никакви „духове“ не сж замѣсени? Да, не сж замѣсени, и при всичко това — скелетътъ ви може да излѣзе на фотография, безъ даже да е нужно, да се събличате! Но прѣди да отидж понататѣкъ, трѣба да кажж нѣщо за самото откритие.

Тѣкмо прѣди новата година прочетохъ въ единъ чуждъ вѣстникъ, който се получава въ София, една много интересна кореспонденция, въ която се разказваше за едно чудно откритие на професора по физиката въ Вюрцбургския университетъ, Рентгенъ. Тѣй като това можеше да бѣде новогодишна „шега“, азъ написахъ веднага на проф. Рентгена въ Вюрцбургъ, и го помолихъ да ми съобщи, вѣрно ли е това. Сега азъ имамъ подъ рѣка както писмото на тоя ученъ професоръ, тѣй и неговата обнародвана въ края на мѣсець Декември 1895 г. работа: „Ueber eine neue Art von Strahlen“ (върху единъ новъ видъ лжчи, въ протоколитъ на Вюрцбургското физико-медицинско дружество, 1895) и мож да запознаж читателитъ на кратко съ тоя въпросъ.

Отъ учебницитъ по физика извѣстна е вече отъ нѣколко години насамъ цѣвѣта на Крукса (1879.) Тя състои отъ стѣкленъ шаръ или цилиндъръ, отъ който е изваденъ въздухътъ до такава степенъ, щото неговото палѣганне съставя само една десетомиллионна частъ на една атмосфера. Въ тая цѣвъ сж заварени двѣ жици-електроди. Ако се съединжтъ тия жици съ Румкорфовата спирала, която дава силни електрически искри, то въ Круксовата цѣвъ ще се появи сияние, което излѣзва отъ единия електродъ — отрицателния. Ако къмъ тоя електродъ се прикрѣпи поотрано една неголѣма пластинка така, щото тя да не бѣдѣ обѣрната къмъ другия електродъ, то сиянието, което излѣзва отъ пластинката, нѣма да отиде къмъ другия електродъ, както това се наблюдава напр. у Гайслеровитъ цѣви, а ще отиде по линията,

перпендикулярна къмъ пластинката и ще падне на стъклото.

Тукъ трѣба да забѣлѣжж, че Круксъ, прѣдсѣдатель на кралското дружество въ Лондонъ, е устроилъ тия цѣви отъ разнообразна форма съ цѣлъ да докаже съществуването на тѣй нареченото „четвърто състояние на материята,“ вслѣдствие на което си навлѣче незаслуженото прозвище „спиригистъ.“ Въ допълнение ще кажа, че нѣмскиятъ физикъ Хитторфъ още по-рано бѣше измислилъ такива цѣви. Слѣдъ нѣколко врѣме се появижж също такива цѣви и отъ малоруския Пулюй (сега проф. въ Пражския университетъ.) Въ послѣдно врѣме тия цѣви бѣжж прѣдмѣтъ на изучаване отъ страна на нѣмския ученъ Ленаръ, който получи съ тѣхъ твърдѣ интересни резултати, като измисли така наречения „Ленаровъ прозорецъ.“

Въпросътъ, защо сиянието въ Круксовитѣ цѣви се распространява по прави линии, а въ Гайслеровитѣ — по всѣкакви, останж и до послѣдно врѣме висящъ. Круксъ и до сега утвърждава, че въ неговитѣ цѣви се намира материя, която има такива свойства, и която се нахожда тамъ нито въ твърдо, нито въ водно, нито въ парообразно състояние, а въ „четвърто състояние.“ Нѣмскитѣ учени казватъ, че това сж електрическитѣ вълни, намѣрени отъ Херцъ.

Както и да е, Круксовата материя, или както нѣмцитѣ казватъ, катоднитѣ лъчи (катодъ, отрицателенъ електродъ), прѣдставяжж енигма за учения свѣтъ.

Рентгенъ изучавалъ също тоя въпросъ и случайно намѣрилъ слѣдующето: когато Круксовата цѣвь била облѣпена съ червенъ картонъ, то находящиятъ се близко листъ книга, намазанъ съ разтворъ отъ платинобариевъ циануръ, се освѣтлява. Това освѣтление се наблюдавало и въ расстояние на 2 метра отъ цѣвьта и се прѣкъсвало, ако цѣвьта не се съединявала съ дѣйствующата Румкорфова спирала. Ако нѣмало въ стаята казаната книга, стаята била тъмна. По тоя начинъ се констатиралъ единъ важенъ фактъ, че свѣтлината, слѣдъ като излиза изъ цѣвьта невидимо, проникнува картона и като се намалява пропорционално съ квадрата на расстоянието отъ цѣвьта, застава да свѣтятъ (флуорисциратъ) нѣкои вещества. По-послѣ се видѣло, че обикновенната фотографическа пластинка чернѣе подъ влиянието на тия невидими лъчи.

Това нагледъ съвсѣмъ просто откритие дадо на Рентгена мисълта да фотографира коститѣ на живъ човѣкъ.

За тая цѣлъ той постѣпва по слѣдния начинъ: една Румкорфова спирала отъ сръдна величина, която може да се тури въ дѣйствие съ 3—4 елемента, се съединява съ Круксовата, Хитторфовата, Пулюевата или Ленаровата цѣвь; на расстояние на нѣколко сантиметра отъ нея се туря фотографическа чувствителна пластинка, а между нея и цѣвьта, напримѣръ, рѣжа на човѣкъ. Слѣдъ малко врѣме се вади пластинката и върху нея се получава снимка: ала само коститѣ на рѣжката съ всичкитѣ подробности, а месото не се вижда. На 11/23 януари т. год. професоръ Рентгенъ произнесълъ по тоя поводъ сказка въ физико-медицинското дружество въ Вюрцбургъ и фотографиралъ скелета на рѣжката на профес. по анатомията, фонъ Келликеръ, който въ това засѣдане прѣдложилъ да се нарѣче неизвестната до сега сила Рентгенови лъчи.

Отъ тия опити излиза, че месото пропуска новооткрититѣ лъчи (ако и за насъ да сж невидими.) а коститѣ не ги пропускатъ. Понататѣшнитѣ опити показали, че металитѣ също токоречи не пропускатъ новитѣ лъчи, но ако дебелината на металическитѣ пластинки не е голѣма, новитѣ лъчи прѣминуватъ и чрѣзъ тѣхъ, ако и съ различна сила. Така лъчитѣ прѣминували чрѣзъ платинова пластинка отъ 0.018 милиметра дебелина. Ако приемемъ тая дебелина като единица, то за да прѣминатъ лъчитѣ чрѣзъ другитѣ метали съ същата сила, трѣба да се направи оловото 3 пѣти по-дебело, цинкатъ 6 пѣти, а алюминиятъ 200 пѣти. Понеже платината е най-тежка отъ всичкитѣ метали, а алюминий 2 1/2 пѣти по-тежкъ отъ водата (и 8 пѣти по-лекъ отъ платината,) то проводимостъта за новитѣ лъчи зависи, както се вижда, отъ относителното тегло на дадения металъ. Слѣдователно най-непрозрачниятъ металъ трѣба да се счита платината.

Като фотографиралъ рѣжката на дама, Рентгенъ получилъ на фотографията нѣжни кости, както и подобава на дама, но безъ месо. Вънчалниятъ прѣстенъ също излѣзалъ, но като че да виси на въздуха.

Апелирамъ на вашата фантазия, читателю. Ако вие сте раненъ и имате куршумъ въ тѣлото си, а гдѣ — неизвестно, то обърнете

се къмъ г. Ив. Карастоянова, който скоро ще снабди своя ателиеръ съ нужнитѣ апарати; той ще ви снее (не е потребно да се събличате) и върху фотографията освѣтъ вашиятъ скелетъ ще излѣзе и куршумътъ. Докторътъ ще ви го извади тогава безъ всѣки сондажъ сир. безъ излишни мъчения. Вашиятъ приятелъ си е счупилъ, да кажемъ, крака. Новомодната фотография ще покаже вида на прѣлома и ще улесни задачата на хирурга.

Обаче какво казвамъ фантазия. Последнитѣ извѣстия вече ни говорятъ за успѣшно практическо приложение на Рентгеновото откритие при операции. И дѣйствително какво чудесно поле се отваря на медицината и спелциално за хирургията!

Бждщето ще покаже въ дѣйствителностъ до колко ще се оправдажтъ възлагаемитѣ надѣжди отъ насъ европейцитѣ — прѣдставители на класицизма — върху Рентгеновитѣ лъчи. Въ Америка на слѣдующия день щѣще да се основе дружество за експлоатиране на всичкитѣ консеквенции отъ това откритие. У насъ и телефонитѣ се въвеждатъ само 10 години слѣдъ издаването патента на Белла?

Но да оставимъ критиката на страна и да се обърнемъ къмъ теоретическото значение на Рентгеновото откритие.

Новооткрититѣ лъчи се разпространяватъ по прѣма линия. Това се доказало съ помощта на дебела оловена пластинка съ малко кръгло отворче. Пластинката се поставяла между Круксовата цѣвъ и фотографирующата пластинка и върху фотографията се получило изображение на отвора по права линия, която съединявала изображението, дѣйствителния отворъ и цѣвътъ.

Органическитѣ вещества, освѣтъ коститѣ, се оказали прозрачни за новитѣ лъчи, разумѣва се, до извѣстна стѣпень. Книга отъ 1000 страници не могла да спре невидимитѣ лъчи и фотографическата пластинка, която стояла отзади, почернѣла. Сжщото се случило и съ два чифта карти за игра. Стъклото ги пропуска твърдѣ хубаво, само ако то не е флинтгласъ сир. ако не съдържа въ себе оловени соли. Дървени дъски отъ 3 сантиметра дебелина като че и да не сж сжществували, но ако се боядисатъ съ оловени краски, то лъчитѣ токоречи никакъ не прѣминуватъ (обърнете внимание, че тукъ присъствува металъ — олово). Лъчитѣ прѣмину-

ватъ сжщо и прѣзъ вода, сѣровжглеродъ и други жидкости, а сжщо и прѣзъ кварцъ, варовитѣ шпаты, каучукъ и др. . . .

Прѣломление за новитѣ лъчи почти не се оказало; поне когато Рентгенъ прокараля тия лъчи прѣзъ призма отъ вода и сѣровжглеродъ (между пластинки отъ слюда,) отпечатването на прѣдмета върху фотографическата пластинка се получило все тамъ, гдѣто било и безъ призма. Ако има прѣломление, то неговиятъ коефициентъ не е по-голямъ отъ 1.05. Призмитѣ отъ метали не дали положителни резултати. Сжщо не се получило очакваното и съ лецитѣ отъ стъкло и каучукъ.

Дѣйствителна рефлексия (отражение) у новитѣ лъчи не се заблѣзва, а тѣ се отнасятъ къмъ най-различнитѣ вещества, както свѣтлината къмъ мѣтнитѣ срѣдини.

Поларизация и интерференция сжщо не сж констатирани.

Единъ важенъ фактъ е билъ тоя, че тия лъчи не се отклонявали подъ влиянието на магнита, както това става съ катоднитѣ лъчи вжтрѣ въ цѣвътъ. Рентгенъ се държи по тоя въпросъ на това мнѣние, че неговитѣ лъчи се получаватъ само, когато катоднитѣ цѣви на Круксовата цѣвъ падатъ върху стъклото на цѣвътъ, и отъ тука се получаватъ вече нови лъчи.

Новитѣ лъчи иматъ съ лъчитѣ отъ свѣтлината само тая аналогия, че тѣ се разпространяватъ по равни линии сир. даватъ сѣнка, флуоресциратъ и дѣйствуватъ химически.

Въ физиката ние не можемъ да дадемъ мѣсто на новата сила (или енергия, ако искаме) между звука и химическитѣ лъчи, понеже всичко е вече заето. Остава само продължението, сир. мѣстото отъ химическитѣ лъчи (ултравиолетови,) гдѣто могатъ да бжджтъ вмѣстени енергии X. Y. Z. и т. н. Тия енергии ще иматъ по-гольмо число трептения на секунда, отколкото свѣтлината и химическитѣ лъчи. Рентгенъ, като истински физикъ, нарече своитѣ лъчи „лъчитѣ X.“

Фактътъ, че неговитѣ лъчи не могатъ да бжджтъ поларизирани, показва, че трептенията на новата енергия не сж попрѣчни както наприм. електрическитѣ, на толината, на свѣтлината и химическитѣ лъчи, а продължни. До сега магнитнитѣ лъчи, открити отъ Херцъ имахж продължнитѣ колебания на етера, „който пълни всичко.“

По тоя начинъ, благодарение на пионери-тъ на науката, нашитѣ знания за природата все повче и повече се разширяватъ, като донасятъ плодове и за практическия животъ. Открива се силата Х днесъ, а утрѣ, може би, ще се открие и силата Y. Z и т. н. Което вчера се считаше за мистериозно, недостойно за внимание отъ официалнитѣ учени, днесъ се подвежда подъ общитѣ закони на природата. Хипнотизмътъ вече получи право на гражданство; фотографированieto на скелета на живъ човѣкъ, което бѣше открито още отъ Райхенбахъ (Лейпцигъ) прѣди 1869 г. и се считаше за нѣщо спиритическо, сега станъ несъмнителенъ фактъ. Нека прочее изкажемъ тукъ надежда, че много което се счита отъ класическитѣ учени сега за басня, измислица на фантазията, недостойно за научно внимание, ще заеме въ подновената наука заслужено мѣсто.

(„Български Прѣгледъ“, Год. III, книга II.)

П. Бахметиевъ.

Д-РЪ НАНСЕНЪ И СѢВЕРНИЯ ПОЛЮСЪ.

Седмичниятъ *Таймс* извѣстява че въ Петербургъ се приела въ Понеделникъ, 2-й Мартъ (н. к.) т. г. слѣдующата телеграмма отъ Иркутския губернаторъ относително Д-ра Нансена: „Петръ Ивановичъ Кучнаровъ, който търгува въ Усть Янскъ чрѣзъ писмо, носяще дата Ноември 20-й, съобщилъ слѣдующето на търговеца Кучнарова въ Иркутскъ: — 'Научаваме се че походътъ на Д-ра Нансена стигналъ до СѢвверния Полюсъ, открилъ непозната до сега земя, и се е завърналъ. И тъй СѢвверниятъ Океанъ е вече изслѣданъ'. Потвърждение на горното не се е приело отъ други извори. За да провѣри извѣстията и въ случай на нужда да помогне на похода Иркутскитъ губернаторъ е поръчалъ на единъ членъ на управлението въ Верхоянската околия да отиде на Усть Янскъ“.

Шведскитъ посланикъ въ Петербургъ телеграфира че ималъ свидѣние съ Барона Тола по въпроса за най-последната депеша отъ Иркутскъ. Баронъ Толъ искалъ мнѣние, че споменѣтата дата — Ноември 20-й — намалява вѣроятността за слуха относително Д-ра Нансена, тъй като последниятъ или нѣкой неговъ другаръ трѣбваше да излѣзе на суша въ сѣщото врѣме, и въ такъвъ случай право съобщение отъ изслѣдователя щѣше да се получи отдавна. У-

твърждението на Г-на Кучнарова е много неопредѣлено, споредъ Барона Тола, и види се да е лишено отъ положителна основа.

Понеже сме обнародвали нееднократно бѣлѣжки за Д-ра Нансена мислимъ, че нашитѣ читатели ще се интересуватъ да знаятъ нѣщо повече за живота на този изслѣдователъ и за това даваме тукъ нѣколко подробности за него, които заемаме отъ В. „Народни Права.“

Фритъовъ Нансенъ е извѣстенъ пжтешественникъ и истински изслѣдователъ на сѣверъ. На 1888 год. той прѣпжтува пѣшкомъ вътрѣшността на Гренландия и тури за винаги край на прѣданието за съществуване на зеления оазисъ, въ центра на покритата съ ледъ земя. Подиръ тоя успѣхъ, Нансенъ прѣдприе да стигне съ корабъ сѣверния полюсъ. На Юний 1893 год. Нансенъ трѣгва отъ Християния. Кораба му „Фрамъ“ (*Напрѣдъ*) е построенъ отъ Лорфигъ въ Норвегия, спорѣдъ плановѣ на пжтешественника тъй, щото да може да противостои на ледовѣтъ. Той има особно грубъ видъ, 40 метра дългъ и 11 метра широкъ, съ вмѣстимостъ всичко 600 тона. „Фрамъ“ е слѣдователно относително малъкъ корабъ. Въ случай на нужда, той е снабденъ съ парна машина която има 160 конски сили, и за която дневно сж потрѣбни 13³/₄ тона въглища. Цѣлото му снаряжение възлиза на 12 души; всичкитъ запасъ е приготвенъ за 5—6 години.

На 4-й Юлий 1893 г. Нансенъ потѣглява съ „Фрамъ“ по направлението Югоръ, което води къмъ пжтъ за сѣверното Сибирско море; на 6-й Юлий сж го видѣли на самоедскитъ половинъ островъ Норвежскитъ ловци на моржи. Отъ тогава не е имало никаква вѣсть за него. Припаситѣ, които бѣше приготвилъ за него въ Виена, извѣстния изслѣдователъ баронъ Фонъ Толъ и които му доставилъ при устието на Оленскъ, още се пазятъ за него. Прави се заключение само, че Нансенъ е намѣрилъ на близо до сѣверния връхъ на Азия нѣкой добъръ пжтъ. Ако на 1893/94 год. е презимувалъ на сѣверъ отъ Азия, прѣзъ лѣтото на 1894 год. той е можалъ по течението да се прѣблужи до сѣверний полюсъ, и да прѣстигне щастливо прѣзъ миналата есенъ на южния връхъ на Гренландия и както съобщаватъ Ескимозитѣ отъ источния брѣгъ на Гренландия, че прѣзъ миналия мѣсець Юлий, видѣли въ

ледоветѣ едно корабче съ три мачти, то има всесобщо прѣдположение, че това трябва да е било „Фрамъ.“

До когато се мислеше, че Нансенъ се на-мѣрва на источния брѣгъ на Гренландия, извѣстията се телеграфически съвсѣмъ отъ противоположния пунктъ на сѣверния поларенъ свѣтъ, че Нансенъ е стигналъ на сѣверния полюсъ, и открилъ суша.

Изненадана е телеграммата по своя источникъ за това отъ Петербургъ, който иде отъ Иркутскъ, столичния градъ на Источна-Сибирия. Тамъ сж узнали, че префекта на *Колимскъ* се научилъ за Нансена отъ единъ неговъ доставчикъ. Колимскъ отстои твърдѣ далеко отъ Иркутскъ, потчи толкозъ колкото тоя послѣдний градъ отъ Москва.

Много прѣдположения има още за това пѣтшество. Но въ скоро врѣме ще може да сж дадѣтъ най-положителни свѣдѣния по тая експедиция на Нансена, който при славата, която си заслужи съ прѣминаването прѣзъ Гренландия, ще да увѣковѣчи името си още съ откритието на нова земя и съ отиванието му на сѣверния полюсъ на земното кълбо.

Изъ нашия общественъ Животъ.

Пѣтуванието на Княза Фердинанда въ Цариградъ — България и Сърбия — Фермана за припознаването и Княза Изювдинскій подарѣкъ на г. Ив. Вазова Стефанъ С. Бобчевъ.

— *Пѣтуванието на Князъ Фердинандъ въ Цариградъ* Отъ Цариградъ извѣстиятъ, че пристиганието на Н. Ц. В. Княза Фердинандъ се очаквало 15/27 или 16/28-й мѣсець Мартъ. Квартирата на Н. Ц. В. била приготвена на виллата Куручешме. — Спорѣдъ както ни съобщаватъ още, въ Султанския палатъ и отъ страна на Портата се правили извѣнрѣдни приготовления за приеманieto на Княза Фердинанда. По источния обичай, Султанътъ щѣлъ да отличи високния си гостъ съ прѣвѣсходствующи богати дарове. Говорило се че, Н. Ц. В. Князътъ щѣлъ да бѣде надаренъ, освѣнъ съ рѣдки коне и пр., и съ единъ мермеренъ дворецъ на Босфора, гдѣто да може да си има жилище, въ случай на посѣщение Цариградъ.

— *България и Сърбия.* Отношенията между България и Сърбия безспорно влѣзохъ на послѣдѣкъ въ една нова стадия. Сърбия първа се отзова приятелски, по случай на кон-

центриранитѣ у насъ събития на 2 Февр. Н. Ц. В. Князътъ на 22 того напи наздравца за „прѣдрагия си братъ, августейши приятель и съсѣдъ,“ сърбския краль. Сега, въ послѣдния си брой, официозния в. „Миръ“ дохожда да посвѣти една забѣлѣжителна и твърдѣ искрено написана уводна статия по отношението между двѣтъ страни, като приканва и двата народа да довършатъ онова, което е започнѣто отъ тѣхнитѣ държавни глави и политически мѣже, — да укрѣпятъ за винаги отношенията между двѣтъ братски страни. Въ икономическо отношение правителствения органъ прѣпорѣчва да се издирватъ срѣдства за взаимно развитие въ търговско и промишленно отношение, да се изучи богатството на двѣтъ страни и да се турятъ основи за очаквания вече отдано търговски договоръ. „Сърбия и България — четемъ по нататѣкъ — задружно, рѣка въ рѣка, и въ тѣсни братски свѣрзки съ едновѣрната и едноплеменна голѣма сестра на сѣверъ ще можѣтъ да направятъ отъ вулканическия Балкански полуостровъ едно тихо и мирно огнище на напрѣдѣка и на културата.“

— *Донасянието на фермана за припознаването.* На 1-й Мартъ на пладнѣ пристигна въ София специалния тренъ, който докара отъ Харимлий пратеницитѣ на Н. В. Султана, които донесохъ на Н. Ц. В. Княза ферманътъ за припознаването Му. Оказва се, че Султановия пратеникъ за поднасение фермана е Зехни-паша, бивши Солунски велия. Той е придруженъ отъ Тимуръ-бей, адютантъ на Султана и Тефикъ-бей, секретаръ отъ двореца. Тѣ бѣхъ поздравени на границата отъ двама адютанти, въ името на Н. Ц. В. Княза, и отъ г-на министра Маджарова, отъ страна на правителството. На софийската гара Султановитѣ пратеници бѣхъ приети отъ г. г. министритѣ, мнозина висши офицери, членоветѣ на оттоманското комисарство въ София, столичния кметъ, Соф. градоначалникъ и многобройна публика. Зихни-паша сѣдна въ дворцова каляска съ 4 коне, заедно съ г-нъ министра-прѣдсѣдателя. Съпроводени отъ почетна ескорта турскитѣ сановници потеглихъ въ града и слѣзохъ въ „хотелъ България,“ като гости на Н. Ц. В. Княза. Хубавото врѣме и пазарътъ привлѣкохъ безбройна публика надлѣжъ по пѣтя. Веднага слѣдъ пристиганието имъ, пратеницитѣ отидохъ въ двореца. Аташи-

рани бѣхъ при тѣхъ г. г. Хр. Тъпчилецовъ (ревизоръ при министерството на вътрешнитѣ работи,) подполковникъ Марковъ и капитанъ Марковъ. Вечерята се даде обѣдъ въ двореца, въ честъ на турскитѣ гости, гдѣто присѣдствуваха и г. г. министритѣ. Тържественното врѣщане на фермана стана 2-й мартъ по 11½ прѣди пладнѣ. Това се извърши по особено тържественъ начинъ, въ присѣдствие на прѣдставители отъ всичкитѣ власти. Присѣдствуваха: г. г. министритѣ, главнитѣ секретари на министерствата, всичкитѣ съдии отъ върховния касационенъ съдъ, прѣдсѣдателствующитѣ и прокуроритѣ на апелативното и окръжно съдилища, столичния кметъ, прѣдсѣателя на върховната смѣтна палата, ректора на висшето училище, началника на телеграфопощенски отдѣлъ, директоръ на банката, директора на статистическото бюро, директора на санитарния отдѣлъ, Софийския градоначалникъ. Княжеската свита и висшитѣ офицери, Прѣдаването на фермана стана въ малкия салонъ на двореца. Надѣсно отъ Н. Ц. В. се намираха г. г. министритѣ и офицерското тѣло, а отъ лѣвата страна — останжалитѣ присѣдствующи. Зихни паша произнесе прѣдъ Н. Ц. В. една рѣчь на турски езикъ, слѣдъ което цѣлуна и прѣдаде на Н. Ц. В. два фермана, едни, който потвърждава избора Му за Български Князь, а другия, който Го назначава за управител на Источна Румелия. Н. Ц. В. взе ферманитѣ съ единъ поклонъ и съ това се свърши тоя актъ. Подиръ това Князьтъ се разговаря съ Зихни-паша чрѣзъ прѣводчикъ. Всичкитѣ присѣдствующи бѣха прѣдставени на послѣдния. Въ 12 часа и 10 минути всичкитѣ присѣдствующи длъжностни лица напуснаха залата. Вечерята имаше тържественъ обѣдъ въ двореца.

Датата — 2 Мартъ 1896 год. — ще остане знаменателна въ най-новата българска история. Дѣлото на великото народно събрание отъ 25 Юлий 1887 г., именно избора на княза Фердинанда Саксъ-Кобургъ-Готски за Князь на България, намира сега, слѣдъ 8½ години, формалното потвърждение на Европа, изисквано отъ международнитѣ трактати. На историята остава сега, да оцѣни постоянството на народа и на Княза и мѣдрата политика на двамата, която, при задружитѣ усилия на народа и на Княза, е дока-

рала днесъ сполука, слѣдъ и въпрѣки толкова врѣме. Тоя радостенъ моментъ добива още по-голъмо значение отъ пълната съ надѣжди перспектива, която ни се отваря за бѣдѣще. Всичкитѣ наши партии, които проумѣватъ интереситѣ на страната, съгласни въ това, че отъ сега на татѣкъ трѣбва да се посвѣтатъ общитѣ сили къмъ вътрѣшното развитие и укрѣпване, за да може България съ по-голъми сили, когато му бѣде врѣмето, да си осигури самостоятелността и мощта, за които народътъ има естествени, а страната — исторически права. (Б. Търговски Вѣстникъ).

— *Пловдивскиятъ подарѣкъ на г. Ив. Вазовъ.* На 26-й Февр. една депутация отъ градъ Пловдивъ, състояща отъ Г-да Ив. Найденовъ и Т. Начовъ, е донесла г-ну Вазову скъпоцѣнна-та мастилница съ златна перодрѣжка, която почитателитѣ му отъ гр. Пловдивъ бѣха зарѣчали въ Виена, за да му я поднесатъ по случай на литературния му юбилей. Ний видѣхме тоя скъпоцѣнъ и въ същото врѣме твърдѣ изященъ подарѣкъ. Мастилницата твърдѣ елегантно изработена, прѣдставляюща форма на раковони, цѣла отъ сребро, е поставена възъ дѣска отъ черъ абисински мраморъ. На единъ металически цилиндъръ сѣ изрѣзани думитѣ: *Народному поету Ивану Вазову, отъ неговитѣ почитатели въ гр. Пловдивъ за 25 годишния му юбилей 1870—1895 год.* Надъ казания надписъ сребѣренъ ангелъ държи златенъ вѣнецъ. Това елегантно издѣлие е поднесено г. Вазову съ едно словце отъ г. Ив. Найденовъ. Г. Вазовъ, много трогнатъ, благодарилъ съ горѣщи изражения за подарѣка на бившитѣ си съграждани. (В. Миръ).

На 2-й Мартъ, Г-нъ Стефанъ С. Бобчевъ е празнувалъ 25 годишнината на своята литературна дѣятелностъ. Г-нъ Бобчевъ е роденъ въ гр. Елена, и слѣдъ като е свършилъ първоначалното си учение въ родния си градъ, продължавалъ е образованието си въ Цариградъ и Русия гдѣто той свършилъ курса по правото. Г-нъ Бобчевъ сега редактира хубавото списание *Българска Сбирка*. Той е списалъ и прѣвелъ нѣколко полезни книги, и е обнародвалъ статии въ много Русски списания. Ний отъ сърдце честитимъ на Г-на Бобчева и желаемъ да може той още за много години да продължава своята плодотворна литературна дѣятелностъ.